

Čekajući pravdu

Autor: dr Slaviša Orlović | 25.04.2009 - 05:00

U toku je postupak za ocenu zakonitosti jednostranog proglašenja nezavisnosti Kosova pred Međunarodnim sudom pravde. Od 35 država koje su podnele podneske, njih 22 priznale su nezavisnost Kosova, dok ostalih 13 nije. Koji je smisao i mogući efekti ove inicijative Srbije? Najpre, neosporno veliki uspeh srpske diplomatije predstavlja sama odluka Generalne skupštine UN-a da se prihvati zahtev Srbije. Drugi konkretan rezultat jeste očigledno zaustavljanje ili bar usporavanje talasa priznavanja nezavisnosti Kosova (58 od 192 države). Treće, nije nerealno očekivanje da se utvrdi i potvrdi da je reč o kršenju međunarodnog prava i da se radi o presedanu koji može imati dalekosežne posledice po slične slučajeve u regionu i ostalim delovima sveta. Procenjuje se da u svetu deluje oko 640 secesionističkih pokreta a da je samo desetak monoetničkih država. Odluka suda može odvracati ili ohrabriti dalje secesionističke tendencije. To znači da zainteresovane države, braneći jedan međunarodni princip, posredno brane i interes Srbije u konkretnom slučaju. Šansa je više u njegovom globalnom nego lokalnom značaju. Četvrto, povoljna odluka odredila bi buduće ponašanje neopredeljenih zemalja i znatno bi uvećala šanse da se obnovi pregovarački proces. To bi dalo nadu da se dalje traga za kompromisnom i obostrano prihvatljivom rešenju. Ono čega ipak treba biti svestan, radi se samo o savetodavnom mišljenju. Drugo, UN nemaju instrument prinude i izvršne mehanizme kojim bi stvari vratile u prethodno stanje. Treće, verovatno će se maksimalno eksploatisati haški procesi za zločine na prostorima bivše SFRJ. Četvrto, rečnik savremenog međunarodnog prava može ponuditi formulacije koje obe strane mogu interpretirati na svoj način. Konačno, u krug onih koji zagovaraju poziciju kosovskih Albanaca spadaju veoma uticajne i moćne države koje će nastojati da legitimišu svoje dosadašnje postupke. Čekajući pravdu, ne smemo zaboraviti da je pravo vrlo često - pravo jačeg.